

امتحانات متمرکز تکمیلی نیمسال اول ۱۴۰۱-۱۴۰۰

رشته و اصول

مهر مدرسه

ساعت برگزاری: ۹ صبح	نمره: ۱۳	مدت باگهی: ۹۰ دقیقه
---------------------	----------	---------------------

شماره یا نام مصحح اول	نمره بر عدد	نمره بر حرف
شماره یا نام مصحح دوم	نمره بر عدد	نمره بر حرف

کد امتحان: ۳۴۰۰۱/۰۸

تاریخ آزمون: ۱۴۰۰/۱۰/۱۲

عنوان: اصول ۵

کتاب: حلقه نالته

محدوده: جزء دوم: از ابتدای درس ۴۷ تا پایان درس ۷۶ (از ابتدای ارکان استصحاب تا پایان کتاب)

نام و نام خانوادگی:

نام پدر:

کد طلایی:

مدرسه علمیه:

۱- توجه به اینکه یکی از مقومات استصحاب «یقین به حدوث» است، مرحوم نائینی (ه) چگونه اجرای استصحاب را با دلالت «اماره بر حدوث» توجیه می‌کند؟

۰/۵

- الف. ان الحدوث من المقومات لا یقین
- ب. ان الیقین بما هو حجة موضوع
- ج. ان الیقین العرفی یشمل الظن
- د. ان الامارة تعتبر علماً تعبدیاً

۲- تمایز حیثیت تقییدیه از حیثیت تعلیلیه برای دفع اشکال جریان کدام استصحاب است؟

۰/۵

- الف. الاستصحاب فی الشبهات الموضوعية
- ب. الاستصحاب فی الشبهات الحكمية
- ج. الاستصحاب فی التدريجيات
- د. استصحاب الحكم المعلق

۳- عدم ازلی از مصادیق کدام عدم است؟ و حکم استصحاب آن چیست

۰/۵

- الف. عدم المحمولی - لا یجری
- ب. عدم المحمولی - یجری
- ج. عدم النعتی - لا یجری
- د. عدم النعتی - یجری

۴- در مسأله: «أن يكون الحكم فی كل من الدلیلین مقیداً بعدم حکم فعلی علی الخلف» از مصادیق توارد، چه حکمی جاری می‌شود؟

۰/۵

- الف. رفع موضوع احد الدلیلین تخییراً
- ب. رفع موضوع الدلیل الاقوی
- ج. احکام التعارض
- د. احکام التزاحم

۵- نظر شهید صدر (ه) درباره تعارض بین دو دلیل «إذا خفی الأذان فقصر» و «إذا خفیت الجدران فقصر» چیست؟

۰/۵

- الف. تقدّم المنطوق علی المفهوم للاظهارية
- ب. بتعارضان و يتساقطان فلا جمع عرفی
- ج. تقدّم المفهوم علی المنطوق للاخصية
- د. تقدّم المنطوق علی المفهوم للاخصية

۶- اگر بین دو دلیل لفظی قطعی الدلاله و ظنی السند، تعارض مستقر وجود داشته باشد، آیا تنافی بین دو دلیل به دلیل حجیت این دو نیز سرایت می‌کند؟ دلیل حجیت دو دلیل در فرض مذکور چیست؟

۰/۵

- الف. نعم - دلیل حجیة السند
- ب. نعم - دلیل حجیة الظهور
- ج. لا - دلیل حجیة الظهور
- د. لا - دلیل حجیة السند

۷- «استصحاب فرد مردّد» را در ضمن مثالی توضیح داده، چگونگی تفرّع آن بر رکنیت «شک در بقاء» را بنویسید.

۲

پاسخ: استصحاب فرد مردّد همان قسم ثانی از اقسام استصحاب کلی است به عنوان مثال: ما می‌دانیم جامع (کلی) انسان در مسجد است و آن جامع، مردّد بین زید و عمرو است و در حال حاضر در بقاء آن جامع شک داریم، زیرا می‌دانیم که زید الآن در خارج مسجد است، پس اگر آن جامع در ضمن زید محقق بوده پس مرتفع شده و اگر در ضمن عمرو محقق بوده مرتفع نشده است، در نتیجه در بقاء جامع شک می‌کنیم. چگونگی تفرّع: اگر مراد از استصحاب فرد مردّد اثبات بقاء فرد به عنوان تفصیلی اش باشد ما شک در بقاء نداریم چون اگر آن فرد زید بوده است، الآن قطعاً مرتفع شده است و اگر مراد از استصحاب فرد مردّد اثبات بقاء فرد به عنوان اجمالی آن باشد رکن شک در بقاء، محقق است، لکن رکن چهارم وجود ندارد زیرا هیچ اثر شرعی بر عنوان اجمالی مترتب نمی‌شود. [رساندن مفهوم کفایت می‌کند]

۸- استصحاب حکم معلق را در ضمن مثال توضیح داده، دلیل مرحوم نائینی^(ه) بر عدم جشریان آن را به طور خلاصه بنویسید

پاسخ: اگر بدانیم که حکمی (مثل حرمت) مبتنی بر دو خصوصیت (مثل انگور بودن و غلیان) است و خصوصیت سوّمی را هم احتمال دهیم مثل عدم جفاف، در این صورت آیا انگور بعد از زوال خصوصیت سوم، به غلیان آید حرام می‌شود؟ اگر استصحاب حکم معلق جاری باشد، اینطور گفته می‌شود که انگور قبل از جفاف، بر فرض غلیان حرام می‌شد حال پس از جفاف نیز همان حرمت معلق بر غلیان استصحاب می‌شود. (۱ نمره) دلیل مرحوم نائینی^(ه)؛ ارکان استصحاب تام نیست، زیرا اگر مراد از اجراء استصحاب به لحاظ عالم جعل (تشریح) باشد جاری نیست زیرا در عدم ارتفاع این جعل شک نداریم و اگر مراد اجراء استصحاب به لحاظ عالم مجعول (بقاء حرمت فعلیه) باشد، باز هم جاری نیست، زیرا فعلیت حرمت تابع فعلیت همه قیودش بوده و در این مقام، همه قیود به فعلیت نرسیده‌اند.

۹- با توجه به عبارت: «وإن أريد استصحاب بقائه إلى واقع زمان الملاقاة ... فهذا هو موضوع الحكم ولكن واقع هذا الزمان يحتمل أن يكون هو الزوال، للتردد في زمان الملاقاة، والزوال زمان يعلم فيه بارتفاع عدم الكربة فلا يقين إذن بثبوت الشك في البقاء في الزمان الذي يراد جرُّ المستصحب إليه» دلیل شهید صدر^(ه) بر عدم جریان استصحاب در موضوعات مرکبه در صورت علم به ارتفاع جزئی که می‌خواهیم استصحاب جاری کنیم را به همراه مثال بنویسید.

پاسخ: در موضوعات مرکبه مانند عدم کربت آب و ملاقات نجس که موضوع حکم تنجّس ملاقی هستند، اگر بدانیم که آب هنگام زوال خورشید کر شده است و یقین داریم ملاقاتی صورت گرفته لکن شک داریم قبل از کر شدن آب بوده تا حکم به تنجّس دهیم یا بعد از کر شدن آب بوده تا حکم به عدم تنجّس دهیم، شهید صدر^(ه) قائل است که استصحاب عدم کربت تا زمان ملاقات را نمی‌شود جاری کرد، زیرا [یا زمان ملاقات بما هو زمان ملاقاة مدنظر است که چون اصل مثبت است استصحاب جاری نمی‌شود یا] واقع زمان ملاقات مدنظر است در این صورت چون واقع زمان ملاقات ممکن است زوال باشد و هنگام زوال یقین به ارتفاع عدم کربت داریم، پس رکن دوم استصحاب که شک در بقاء باشد، محرز نیست و در نتیجه استصحاب جاری نمی‌شود.

۱۰- نظر مرحوم نائینی^(ه) در بیان دلیل تقدیم «حاکم بر محکوم» را تبیین نمایید.

پاسخ: مرحوم نائینی^(ه)؛ در حقیقت بین دلیل حاکم و محکوم تعارضی نیست، زیرا دلیل محکوم، به قضیه شرطیه بازگشت می‌کند و هیچ قضیه شرطیه‌ای متکفل اثبات موضوع نیست بنابراین موضوع برای قضیه‌ی محکوم، محقق نشده تا فعلیت یابد در نتیجه اصلاً تعارض نیست.

۱۱- با توجه به روایت علی بن مهزیار: «قال: قرأت في كتاب لعبد الله بن محمد إلى أبي الحسن (عليه السلام): اختلف اصحابنا في رواياتهم عن أبي عبد الله (عليه السلام) في ركعتي الفجر في السفر، فروى بعضهم أن صلّهما في المحمل، و روى بعضهم لا تصلّهما إلا على الأرض، فأعلمني كيف تصنع أنت لأقتدي بك في ذلك؟ فوقع (عليه السلام): موسّع عليك بأية عملت» به سؤالات زیر پاسخ دهید.

الف) قائلین به تخییر در موارد تعارض بین دو حدیث، به کدام فقره از روایت مذکور استناد کرده‌اند؟

پاسخ: به فقره «موسّع عليك بأية عملت» استدلالت کرده‌اند که دلالت واضحی بر تخییر و امکان عمل به هر یک از دو حدیث متعارض دارد. (۰/۵ نمره)

ب) مصنف با استناد به فقره «فأعلمني كيف تصنع أنت لأقتدي بك في ذلك» استدلالت قائلین به تخییر، در استناد به روایت مذکور را، با چه اشکالی مواجه می‌داند؟

پاسخ: این فقره از روایت صراحت دارد که راوی از حضرت حکم واقعی مساله را سوال می‌کند، (۰/۵ نمره) و مقتضای تطابق بین سؤال و جواب این است که حضرت نیز حکم واقعی مساله را بیان فرمودند، (۰/۵ نمره) در نتیجه روایت مذکور بر تخییر واقعی دلالت دارد نه تخییر ظاهری که قائلین به تخییر در موارد تعارض بین دو حدیث به دنبال اثبات آن هستند. (۰/۵ نمره)